

- 40 Qui promisit alio loco solvere, an sortiatur forum etiam ubi contraxit & num. 41.
- 42 Judex in civilibus utrum possit citare reum in territorio alieno.
- 44 In criminalibus an valeat capere delinquentem.
- 45 Exequutio petita in absentem per literas requisitorias ad judicem loci, ubi reus existit, sortitur effectum.
- 46 Judex an possit exequi sententiam ab alio latam absque literis requisitoriis.
- 47 Judex ut exequatur literas requisitorias, per superiorem compellitur.
- 48 Debitor ex usu forensi non remittitur, sed contra eum ut absentem proceditur.
- 49 Expenditur lex 1. de eo quod cert. loc. ad tradita sup. num. 39.

CAPUT X.

Accidit frequenter, ut Judex, sive Ecclesiasticus, sive secularis, jure, vel injuria impediatur executionem mandare quod iuste decernit, ex mox tradendis apparebit: quapropter publice interest; tum ne delicta impunita persistant, tum ut jus suum unicuique tribuatur, quod Magistratus vel diversi fori ad rectam justitiæ administrationem mutuo inter se foveantur auxilio, ad quod tenentur quoties fuerit legitime postularum. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 17. num. 186. Azeved. in l. 14. num. 1. tit. 1. lib. 4. Recop. Paz prax. tom. 2. proem. num. 1. Barb. collect. cap. Dilecto, num. 10. de sent. ex com. in 6.

Ad num. 1.

Judex Ecclesiasticus, qui jure sententiam fert in laicum, nequit in ejus persona, aut bonis executionem facere, sed debet ad secularem recurrere potestatem, cui damnatus subjicitur: alioqui acriter plectitur, ex l. 14. & 15. tit. 1. lib. 4. Recop. Menoch. de arbitr. cas. 452. num. 4. Azeved. in d. l. 14. num. 2. Card. Tusch. lit. B. concl. 152. num. 1. Parlad. quotid. lib. 2. cap. fin. part. 2. §. 2. num. 2. Paz sup. tom. 2. preclud. 2. num. 54. Pichard. manu. ad prax. part. 2. precept. 4. num. 39. Gratian. disceptat. c. 66. num. 8. Garcia de Nobilit. gloss. 9. num. 53. vers. Sexta conclusio. Redin. de Majest. Princ. verb. Non armis solum decoratam, part. 2. num. 141. Francisc. Leo Thesaur. fori Eccles. p. 1. c. 1. nu. 16. Farin. prax. q. 97. ex num. 81. part. 3. Aug. Barbosa in collect. ad cap. 1. num. 7. de offic. Ordin. Bobad. sup. num. 107. Avil. in cap. 2. Prætor. verb. Juntaran, num. 10. Jul. Clar. lib. 5. §. fin. ll. 37. num. 8. Didac. Per. in l. 4. tit. 1. l. 3. Ordin. D. Frasso de Reg. patronat. Indiar. cap. 86. num. 17. & alij infra, nu. 11. Ecclesiasticus etiam in Clericos non obsequentes Brachio seculari juvatur, l. 59. in fin. tit. 6. p. 1. Mart. de Fano tract. de auxil. num. 2. & alij ex jam laudatis; sed diversimodè, ut videre licet infra, nu. 9. & 18.

Ibi: Hæc verò Archidiaconi opinio.

Etiam judici delegato licet ejusmodi auxilium invocare, etsi in literis id non permittatur expressim. Navar. in cap. Cum contingat. remed. 1. à num. 1. de rescript. Tusch. sup. nu. 6. Azeved. in d. l. 15. Recop. nu. 3. Farinac. sup. num. 86. Redin. num. 159. Villalob. Erar. commun. opin. lit. I. num. 162. Aviles in cap. 20. Prætor. verb. Usurpan, num. 27. Bern. Grav. ad pract. Camer. Imper. lib. 1. conclus. 115. Bobad. numero 179.

Mart. de jurisdic. part. 1. cap. 50. num. 25. Gratian. num. 7. Ludov. Rodolphin. tract. de Brach. secul. num. 30. Menoch. de rein. possess. remed. 3. num. 360. Exequutor itidem auxilium valet implorare. Azeved. ubi prox. Navar. in d. cap. Cum contingat, remed. 2. qui etiam delegatus, omisso recurso ad Ordinarium Ecclesiasticum, ad Magistratum secularem pro auxilio poterit confugere, etsi aliquibus placeat, prius Ecclesiasticum auxilium implorandum. Bobad. ubi prox.

Rursus delegatus si familiam habeat armatam, tenetur auxilium impartiri. Mandos. ad reg. 14. Cancell. q. 1. in fine, Gratian. num. 9. qui alios refert. At delegatum non valere Brachium Regium postulare, nisi in rescripto ea tribuatur facultas, tueretur enixè Mart. de Fan. de auxil. implor. à nu. 3. & sic in praxi apud Curiam servari refert Gratian. ubi nuper.

Ut Ecclesiasticus exigere queat auxilium, precedere debent censuræ, quibus contemptis, ad subsidium Brachii secularis devenitur, ut sentiunt Parlad. Avil. Pichard. ubi prox. Paz num. 18. Mart. de Fan. nu. 2. Redin. nu. 142. Franc. Molin. de Brach. secul. Ecclesiast. prest. cap. 3. numero 28. & alij communiter, quos congerit Barbosa in cap. Ut officium, num. 8. de heret. At quod prætermisso excommunicationis remedio, possit per Ecclesiasticum auxilium postulari, tenent Bobad. sup. num. 169. de praxi testatus, Salced. ad Bern. Diaz, prax. cap. 164. num. 5. edition. novissima, Segura Daval. Director. Judic. Eccles. part. 2. cap. 13. numer. 34. Tusch. lit. A. concl. 125. num. 5. qui præmittit num. 4. post decretum Trid. sess. 25. de reform. cap. 3. non utendum censuris, nisi in ultimum subsidium, etiam prius Brachij secularis auxilio implorato.

Verf. Eadem ratione judex.

Similiter Judex Ecclesiasticus adiri poterit, ut exequatur sententiam à laico Magistratu in Clericum prolatam, aut legis. vel statuti poenam extorqueat: quam executionem judex secularis expedire vetatur Salgad. de Reg. protect. p. 1. cap. 6. num. 34. Barb. collect. ad cap. quoniam, nu. 6. de offic. Ordin. Azeved. in l. 5. nu. 10. tit. 1. & in l. 11. n. 5. tit. 3. lib. 1. Recop. Mart. de Fan. sup. ex num. 17. Avil. in cap. 20. Prætor. verb. Usurpan. n. 21. 22. Villal. sup. n. 165. Bobad. d. cap. 17. n. 130. tom. 2. proem. nu. 4.

Ibi: Qua in re illud discrimen.

Judex Ecclesiasticus laicum non exhibentem auxilium ritè, ac rectè imploratum censuris ad id compellere valet, Salgad. num. 35. Didac. Per. in l. 4. tit. 1. lib. 3. Ordin. Farinac. prax. part. 3. q. 97. num. 82. Diana resol. moral. part. 1. tract. 2. resol. 120. Avil. sup. nu. 21. Villalob. nu. 165. Decian. tract. crimin. lib. 4. cap. 10. nu. 13. vers. Octavo, Barbosa in collect. ad cap. 2. nu. 8. de maledic. Paz nu. 5. Rodolphin. sup. nu. 45. Bobad. d. lib. 2. cap. 17. nu. 80. & 182. Mart. part. 1. cap. 52. nu. 1. Cur. Philip. part. 2. §. 12. nu. 14. Cancr. variat. p. 3. cap. 19. nu. 17. Non semper idem judex, qui auxilium expostulat, excommunicationis poenam neganti Magistratui valet irrogare; nam si illum petat delegatus, vel ordinarius carens jurisdictione in excommunicandum, opus erit ut recurrat ad ejus proprium Episcopum seu judicem diocesenum, ut ipsum constringat, Aviles num. 23. Bobad. num. 182.

Judex

Judex verò laicus non potest per se Ecclesiasticum cogere, ut auxilium præstet, sed oportet, appellatione intercedente ad Metropolitanum, ut compellat, recurrere. Salgad. Bobad. Villalob. Avil. ubi proximè, Paz num. 4. Azeved. in l. 15. n. 10. tit. 1. l. 4. Recop. §. Prænotatum discrimen inter Judicem Ecclesiasticum, ac secularem, cui auxilium denegatur, observare Avil. nu. 22. Paz ibidem, Curia Philip. part. 3. §. 11. nu. 9. Carleval. de jud. l. 1. disp. 2. num. 40. quem vide.

Regulariter ad exhibendum auxilium desideratur, ut judici exhibituro constet de sententia, aut mandati justificatione per acta. Fallit in crimine hærescos & aliis merè spiritualibus causis, de quibus laicus judex cognoscere prohibetur. Tusch. lit. B. concl. 125. ex nu. 14. Parl. d. part. 2. §. 2. nu. 4. & 6. Pichard. manu. ad prax. p. 2. prac. 4. nu. 40. & 41. Did. Per. in d. l. 4. Ordin. Bobad. sup. nu. 171. cum seqq. Cur. Phil. ubi prox. Paz. nu. 6. Azeved. in d. l. 15. Rec. ex nu. 4. Avil. in cap. 2. Prætor. nu. 11. & cap. 20. nu. 20. & alij apud me in addit. variat. l. 1. cap. 1. nu. 43. & 44. Quid liceat inquirere judici laico cum reus traditur in causa hæresis, tradidit Bobad. num. 172. Sed si detrectet exequi absque legitima ratione, arbitrariè punietur, quod generaliter docuit Menoch. de arbitr. casu 452. nu. 3. quod in usu non fore nisi in causa hæresis, advertit Bobad. num. 80. & 81.

Quoties laicus judex propter auxilium non impartitum ab Ordinario Ecclesiastico censuris coercetur, Cancellariam per viam violentiæ debet adire, observans quæ monent Azeved. in d. l. 15. nu. 11. & Bobad. sup. nu. 182. Cancr. d. cap. 19. num. 15.

Ad Num. 2.

Judex Ecclesiasticus, etiam si jure in laicos procedere aliquando permittatur, nunquam tamen ad executionem in persona, vel bonis valet accedere, sed auxilium secularis competentis tenetur exigere. Azeved. latè cum aliis in l. 14. ex nu. 2. tit. 1. l. 4. Recop. Franc. Marc. decis. 448. Bobad. Polit. l. 2. cap. 17. nu. 167. Mich. Grass. commun. opin. c. 8. nu. 8. Didac. Per. in l. 4. tit. 1. l. 3. Ord. Decian. tract. crim. l. 4. c. 17. nu. 15. Cur. Philip. part. 3. §. 11. nu. 9. Bellug. Specul. Princ. rubr. 12. §. Quadam, n. 97. Guttier. Pract. lib. 1. q. 45. Jul. Clar. l. 5. §. fin. q. 37. nu. 8. Parlad. quest. quotid. lib. 2. c. fin. part. 2. §. 2. nu. 1. Aviles in c. Prætor. n. 12. & c. 20. nu. 15. cum seqq. Paz prax. tom. 2. pral. 2. nu. 54. Contrarium fusè nititur probare Mart. de jurisdic. part. 2. c. 29. per tot. Excipitur reus hæresis, cujus personam, & bona, Ecclesiasticus capit judex propria familia & autoritate. Bobad. nu. 171. Azeved. nu. 13. Villadieg. de heretic. quest. 11. num. 3. Vide sup. num. 2.

Ibi: In carcerem proprium mittere.

De quo Bobad. d. c. 71. nu. 187. ubi disputat, num laicus, si per suum judicem capiatur, ad requisitionem Ecclesiastici sit detinendus in carcere cujus, qui auxilium exhibuit, aut qui postulavit? Et licet pro Ecclesiastica jurisdictione steter communis, tamen ipse Bobadilla nihil decidit, sed relinquit cogitandum.

Verf. Primum ubi consuetudine.

Legitima consuetudine vigente, poterit Judex

Ecclesiasticus, quoties de laicorum causis cognoscit, eos propria autoritate in carcerem detinere, & bona in executionem capere. Est tamen de hac resolutione ingens apud nostrates controversia, attente dispositione Juris Regii in l. 14. & 15. tit. 1. l. 4. Recop. Confulas Azeved. in ead. l. 14. à nu. 7. Bobad. nu. 170. & 177. Paz. d. pral. 2. nu. 55. Avil. in c. 2. Prætor. verb. Juntaran, ex nu. 11. Cur. Philip. ubi prox. qui alios referunt: ex quibus Bobad. resolvit, sustinendam hujusmodi consuetudinem, ubi post leges Regias fuerit legitime præscripta, ut de Diocesi Salmanticensi Paz, ac de Placentina Azeved. testatur. Verum haud paucis videtur, id de jure Ecclesiasticis Judicibus competere, ex Trident. sess. 25. de reformar. c. 3. Card. Tusch. lit. B. concl. 125. ex n. 4. Aug. Barbosa in remission. ad Concil. eo c. nu. 28. qui plures recenset.

Verf. Secundo, quoties Judex.

De jure cum Ecclesiasticus judex in criminali causa contra laicos procedit, eos in vincula autoritate propria conjicere non prohibetur. Ita sentiunt laudari à Barbosa ubi proximè, ac ipse in cap. attendendum, 17. q. 4. & in cap. Contra idolorum, 26. q. 5. Paz sup. num. 56. Azeved. nu. 11. Contra tenet Bobad. nu. 170. excepto hæresis crimine, illique jungendi relati supra n. 11. dum indistinctè eam facultatem Judicibus Ecclesiasticis denegant, qua in re consuetudini stare oportebit, argumento legis Si de interpretatione 37. de leg. Sic Judices Ecclesiastici, & Interpretes, quod de hæresi dictum est supra nu. 11. in fine, ad similia scelera extendunt in praxi Azeved. ubi proximè; Bobadill. num. 173.

Verf. Tertio, illud erit.

Judex Ecclesiasticus in causis civilibus, & criminalibus civiliter agitatis, nequit in laicos exequi sententiam, quam juridicè tulit, nisi implorato laicæ jurisdictionis auxilio, l. 4. tit. 1. lib. 4. Ordin. l. 14. & 15. tit. 1. l. 4. Recop. tenent recens sup. n. 11. quicquid alij sentiant, quorum memini nu. 13. in fin. qui à Barbosa adducuntur.

Sed non facile investigari potest ratio discriminis inter causas civiles, ac criminales, quoad rem, de qua agitur; nam quæ communiter traditur, scilicet Episcopus non esse territorium, æquè militat in utroque causarum genere; cumque præfatæ constitutionis non distinxerint, nec nobis distinguere licebit, l. De pretio 10. de publ. in rem act. cum aliis, quæ cumulat Barbosa axiom. 136. nu. 4. Nec urget decisio Concil. in d. cap. 3. ubi promiscuè tribuitur Judicibus Ecclesiasticis facultas capiendi reos clericos, & laicos; sed per suos, vel alienos ministros. Sic singula singulis reddi debent, videlicet ut Ecclesiasticus reos carceri subjiciat propria autoritate; seculares verò per auxilium Brachii secularis, prout de jure magis receptum est. Ex quibus dicendum, id servari oportere, quod praxis ubilibet introduserit.

Verf. Quarto, non est prætermittendum.

Judex Ecclesiasticus ad capturam Clerici sibi subjecti nullo eger secularis Magistratus auxilio, l. 59. in fin. tit. 6. part. 1. Aug. Barbosa in collect. ad cap. Cum Episcopus, num. 9. 10. de offic. Ordin. in 6. Azeved. in d. l. 14. Recop. num. 5. Avil. d. cap. 20. Prætor. num. 14. Bobad. sup. num. 167. Jul. Clar. d. q. 37. num. 8. in fin. Paz